

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for Naturstyrelsens arealer

i Natura 2000-område nr. 125
Vestlige del af Avernakø

Titel:

Natura 2000-plejeplan for
Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-
område nr. 125 Vestlige del af Avernakø

Udgiver:

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

År:

2012

Foto:

Forside: Leif Bisschop-Larsen
Billede 2: Erik Vinther, Naturstyrelsen
Billede 3: Leif Bisschop-Larsen

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse
G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

978-87-7279-887-5

Må citeres med kildeangivelse.

Generelt

Naturstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 246 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N125 *Vestlige del af Avernakø* og vedrører Naturstyrelsens arealer på 12 ha.

Billede 1 Oversigt over Natura 2000-områdets afgrænsning (rød streg) og styrelsens arealer (stærk grøn farve) i området.

I denne plejeplan er arealer og indsats kun beskrevet for arter, da der ikke er kortlagt skovnaturtyper og lysåbne naturtyper på Naturstyrelsens arealer. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan.

Naturstyrelsen skal udarbejde et resumé af plejeplanen, som skal indgå i en kommunal/statslig Natura 2000-handleplan. Dette resumé er indsat som bilag 1.

Der er udarbejdet en såkaldt miljøvurdering ("SMV") af plejeplanen. Den er indsat som bilag 2.

Plejeplanen skal senest være gennemført med udgangen af år 2015.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området består af 115 ha land og 9 ha vand. Den nordvestlige del af området består af en mosaik af strandenge og strandsøer. Bag strandvoldene er der strandenge med en artsrig strandengsvegetation med flere sjældne plantearter. I strandengens vandhuller yngler strandtudse og grønbroget tudse. Strandengene er et betydeligt ynglested for en lang række ande- og vadefugle. Ingen af de nævnte arter udgør en del af områdets udpegningsgrundlag. Den sydvestlige del af Natura 2000-området er landbrugsland med flere mindre vandhuller, som er levesteder for bl.a. bestande af klokkefrø og stor vandsalamander.

For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På Naturstyrelsens hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Billede 2 Nyetableret vandhul til klokkefrø. Det omgivende areal afgræsses af kreaturer. Foto: Erik Vinther.

Inden for området ejer Naturstyrelsen 12 ha tidligere dyrkede landsarealer, som i sin tid blev opkøbt af Fyns Amt og Naturstyrelsen gennem et EU LIFE projekt. Arealerne er nu udlagt til ekstensiv helårsafgræsning med robust kvæg og under udvikling til naturtypen kalkoverdrev. Der er oprenset og etableret vandhuller og overvintringssteder for klokkefrø på arealerne.

Nr.	Navn
1166	Stor vandsalamander
1188	Klokkefrø

Tabel A Arter i plejeplanen

Tabel A viser de arter fra udpegningsgrundlaget, der forekommer på Naturstyrelsens arealer i området.

Mål og plejetiltag

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens mål for arter i denne planperiode. Der kan være flere mål for en art.

Desuden præsenteres de typer af tiltag, som styrelsen forventer at anvende. Der kan være fastlagt flere tiltag for en art.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens bud på omfanget af de enkelte plejetiltag.

I dette tilfælde er der behov for en særlig artsindsats. Disse tiltag fremgår af tabel G. Specifikt af hensyn til arten klokkefrø gennemføres etablering og restaurering af vandhuller samt udlægning af randzoner med ekstensiv afgræsning. Indsatsen for stor vandsalamander dækkes af indsatsen for klokkefrø.

Tabel F Mål for arter

	Periodens mål	Ha (ca.)
1166 Stor vandsalamander	Sikring af artens levested	
1188 Klokkefrø	Sikring af artens levested	
	Sikring af artens spredningsmuligheder	1

Billede 3 Klokkefrø udgør en del af udpegningsgrundlaget i Vestlige del af Avernakø. Artens levested forbedres bl.a. gennem LIFE Klokkefrø-projektet. Foto: Leif Bisschop-Larsen.

Tabel G Specifik artspleje

	Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Antal enheder	Enhed
1166 Stor vandsalamander	Ingen indsats i perioden aht. art alene			
1188 Klokkefrø	Etablering af vandhuller/søer	eksisterende	7	stk
	Græsning	eksisterende	12	ha
	Hegning	eksisterende	12	ha
	Randzone	eksisterende	12	ha
	Restaurering af vandhuller/søer	eksisterende	3	stk
		nyt		3

I tabel G er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Når der i tabel G står "Ingen indsats i perioden aht. art alene", betyder det, at Naturstyrelsen ikke planlægger yderligere indsats for denne art end den pleje, der er oplyst for klokkefrø.

Den samlede indsats for arter på styrelsens arealer forventes at bidrage til, at der sikres velegnede levesteder for klokkefrø og stor vandsalamander i form af et tilstrækkeligt stort antal lysåbne yngle- og fourageringsvandhuller uden fisk, afgræssede arealer omkring ynglevandhuller samt et tilstrækkeligt stort antal overvintringssteder. Indsatsen bidrager endvidere til at skabe sammenhængende og levedygtige bestande af klokkefrø på artens nuværende levesteder, som Natura 2000-planen fordrer.

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N125 Vestlige del af Avernakø

Inden for området ejer Naturstyrelsen 12 ha tidligere dyrkede landsarealer, som i sin tid blev opkøbt af Fyns Amt og Naturstyrelsen gennem et EU LIFE projekt. Arealerne er nu udlagt til ekstensiv helårsafgræsning med robust kvæg og under udvikling til naturtypen kalkoverdrev. Der er oprenset og etableret vandhuller og overvintringssteder for klokkefrø på arealerne.

Der findes ingen kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i området.

Særlig indsats for arter

Naturstyrelsen planlægger en særlig indsats for klokkefrø som fremgår af tabel e.

Tabel e Planlagt indsats for arter

	Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Enhed	Antal enheder
1188 Klokkefrø	Bræmmer/randzoner	eksisterende	ha	12
				12
	Græsning	eksisterende	ha	12
				12
	Indsats for vandhuller/søer	eksisterende	stk	10
		nyt	stk	3
			13	

I tabel e er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Den samlede indsats for arter på styrelsens arealer forventes at bidrage til, at der sikres velegnede levesteder for klokkefrø og stor vandsalamander i form af et tilstrækkeligt stort antal lysåbne yngle- og fourageringsvandhuller uden fisk, afgræssede arealer omkring ynglevandhuller samt et tilstrækkeligt stort antal overvintringssteder. Indsatsen bidrager endvidere til at skabe sammenhængende og levedygtige bestande af klokkefrø på artens nuværende levesteder, som Natura 2000-planen fordrer.

Bilag 2: Miljøvurdering af Natura 2000-plejeplanen

Den enkelte plejeplan skal i henhold til lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 om miljøvurdering af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde de oplysninger, der følger af bilag 1 i loven.

Der er også udarbejdet en miljøvurdering af Natura 2000-planen, som ligger på Naturstyrelsens hjemmeside: [Miljørapport for Natura 2000-planen](#)

a) Planens indhold og hovedformål samt andre relevante planer

❖ Indhold

Det primære indhold i plejeplanen for Naturstyrelsens areal er en oversigt over planperiodens mål og plejetiltag for naturtyper og arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

❖ Formål

Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen på Naturstyrelsens andel af Natura 2000-området. Indsatsen i 1. planperiode skal sikre eksisterende naturværdier på udpegningsgrundlaget og indlede en proces, der genopretter eventuel akut truet natur under hensyntagen til eventuelle modstridende naturinteresser.

❖ Relevante planer

Plejeplanen følger op på Natura 2000-planen for området. Udover at være omfattet af plejeplanen, er Naturstyrelsens arealer også underlagt andre interne retningslinjer for arealforvaltningen. I det omfang der måtte være modstrid mellem dem og plejeplanen, vil plejeplanen blive fulgt.

Inden for klokkefrøens kerneområde har Fyns Amt tidligere erhvervet et 8 ha stort omdriftsareal, som efterfølgende er udlagt i vedvarende græs med afgræsning og herved sikret afgræssede arealer rundt om klokkefrøvandhullerne. Arealet ejes nu af Naturstyrelsen. Naturstyrelsen har i 2007 erhvervet et naboareal på 5 ha, som i efteråret 2008 også er udlagt til levested for klokkefrø (etablering af vandhuller og udlægning som vedvarende græsareal med afgræsning). Projektet er realiseret som del af et EU LIFE-projekt, LIFE Klokkefrø, der har til formål at forbedre klokkefrøens levesteder.

b) Nuværende miljøstatus og nul-alternativet

Områdets nuværende miljøstatus er gennemgået i Natura 2000-planen for det aktuelle område, hvorfor der henvises til denne.

Hvis ikke plejeplanen for 1. planperiode iværksættes, vil der være en øget risiko for, at bestanden af klokkefrø påvirkes negativt som følge af mangel på egnede levesteder. Tilgroning af vandhuller vil forringe ynglemulighederne for klokkefrø og stor vandsalamander.

c) Miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt af plejeplanen

Der er ikke konstateret modsatrettede interesser i området.

d) Eksisterende miljøproblemer

Der er en række trusler mod naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag, herunder mangel på egnede levesteder for klokkefrø. Truslerne er systematisk beskrevet i Natura 2000-planen for området, hvorfor der henvises til denne.

e) Relevante internationale miljøbeskyttelsesmål

Plejeplanen er en udmøntning af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver implementeret i dansk lov via miljømålsloven og skovloven. Plejeplanen vil sikre, at areal og tilstand af naturtyper på udpegningsgrundlaget, samt levesteder for arter på udpegningsgrundlaget, ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter.

I henhold til EU's vandrammedirektiv er det overordnede mål at naturlige vandforekomster opnår "god tilstand". Direktivet er implementeret via miljømålsloven og skal realiseres med vandplanerne. Arbejdsdelingen mellem vandplanerne og Natura 2000-planerne (og dermed plejeplanerne) er således, at vandplanlægningen tager sig af vandkvalitet i vandløb, større søer, kystvande og fjorde, mens Natura 2000-planlægningen tager sig af småsøer og hydrologien på naturarealer som f.eks. rigkær og andre engarealer.

Natura 2000-direktiverne er blandt EU's bidrag til gennemførelsen af en række internationale biodiversitetskonventioner som f.eks. Ramsar-konventionen, Bern-konventionen og Bonn-konventionen, samt delmål 11 og 12 blandt de 20 delmål som blev vedtaget ved partsmødet i FN's biodiversitetskonvention i Nagoya i 2010 (Aichi-målene). Delmål 11 og 12 omhandler netop beskyttelse af naturområder og arter.

f) Planens indvirkning på miljøet

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen væsentlig påvirkning	Redegørelse for indvirkning
Biologisk mangfoldighed	X		Den biologiske mangfoldighed bevares eller øges. Eksisterende levesteder for klokkefrø forbedres.
Befolkningen	X		Mulighederne for rekreative oplevelser i tilknytning til området sikres eller forbedres via et forbedret naturgrundlag.
Menneskers sundhed		X	
Fauna og flora	X		Flora og fauna påvirkes generelt positivt. Bestanden af klokkefrø og stor vandsalamander fremmes.
Jordbund		X	
Vand		X	
Luft		X	
Klimatiske faktorer		X	

Materielle goder	X	
Landskab		Et varieret landskab bestående af forskellige naturtyper fastholdes og udbygges. Fragmentering af naturen imødegås. Plejeplanen bidrager således positivt til bevarelsen af eksisterende landskabelige værdier.
Kulturarv, herunder kirker	X	
Arkitektonisk arv	X	
Arkæologisk arv	X	

g) Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Plejeplanen forventes ikke at få negative konsekvenser for miljøet, men vil derimod sikre og forbedre områdets naturgrundlag, med fokus på arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget. Der vurderes derfor ikke at være behov for foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet.

h) Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

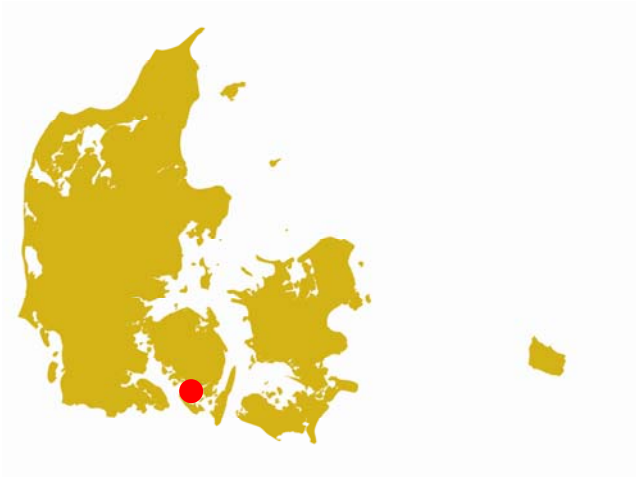
i) Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogrammet. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år.

j) Ikke-teknisk resume

I medfør af lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 er der foretaget en miljøvurdering af plejeplanen for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område nr. 125 *Vestlige del af Avernakø*. Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen for de pågældende arealer ved at sikre eller forbedre tilstand og bevaringsprognose for de arter og naturtyper, området er udpeget for at beskytte. Hvis ikke plejeplanen iværksættes, vil området blive plejet/drevet med vidtgående naturhensyn i henhold til styrelsens øvrige planer og strategier. Bestanden af klokkefrø vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

Plejeplanen forventes at sikre og forbedre naturtilstanden i området ved hjælp af ekstensiv drift og pleje af klokkefrøens levesteder. Hermed sikres og øges også de landskabelige værdier og mulighederne for rekreative oplevelser knyttet til lysåben natur.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK-2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk